

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

2023-12-15 Nr. NV-3199

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: (TAP-23-422(3)) (23-1180(4))		DĖL BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS NACIONALINIO ARCHITEKTŪROS INSTITUTO ĮSTEIGIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendina- masis teisės aktas	Pasirenkama ☐ Taip ☒ Ne	Kultūros ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis	Svarstyti Pasirenkama ☐ TAP ☐ LRV pasitarimas ☒ LRV posėdis (A dalis) ☐ LRV posėdis (B dalis)
	Priėmimo terminas (Data iš kalendoriaus)		2023-12-12	☐ Gražinti tobulinti

SPRENDIMO ESMĖ

Siekiami įsteigti biudžetinę įstaigą Nacionalinį architektūros institutą (toliau - NAI) siekiant įgyvendinti valstybės politiką kultūros ir kūrybinių industrijų (architektūros) srityje, ugdyti visuomenės sampratą apie architektūros meną ir architektūros paveldą, atskleisti jo ištakas, savitumą, kultūrinę vertę, ryšius su pasaulio kultūros ir meno procesais, skatinti visuomenės aktyvumą dalyvaujant kokybiškos aplinkos formavime. Puoselėti Lietuvos architektūros meno identitetą, skatinti architektūros atvirumą, tarpdiscipliniškumą ir inovacijas, skatinti Lietuvos architektūros meno ir architektūros paveldo sklaidą pasaulyje. Taip pat kaupti, saugoti, tyrinėti ir pristatyti Lietuvos architektūros meno ir architektūros paveldo muziejines vertybes, ypatingą dėmesį skiriant Kauno tarpukario modernizmui.

Siekdama šių tikslų NAI:

- planuos, organizuos, sudarys ir eksponuos architektūros meno ir architektūros paveldo parodas, inicijuos ir įgyvendins kitus architektūros meno ir architektūros paveldo projektus;
- organizuos seminarus, paskaitų ciklus, konferencijas, kūrybines dirbtuves, konkursus, festivalius ir kitus renginius, kurie pristato ir analizuoja architektūros meno sritį, jos raidos kryptis, sąveiką su kitomis visuomenės gyvenimo sritimis;
- užsakys specialiai parodoms ir renginiams sukurti meno kūrinius;
- steigs ir (ar) organizuos architektūros meno apdovanojimus;
- organizuos architektūros meno ir su šia sritimi susijusias rezidencijas, skatins architektų ir su šia sritimi susijusių specialistų mainus;
- įtrauks visuomenę į miestų planavimo procesus siekiant kurti kokybišką, tvarią, visuomenės interesus atitinkančią architektūrinę aplinką;
- įgyvendins Naujojo europinio bauhauzo, Davoso baukultūr aljanso ir kitas Europos Sąjungos ar trečiųjų šalių iniciatyvas architektūros meno ir architektūros paveldo srityse;
- teiks pasiūlymus Kultūros ministerijai dėl architektūros meno ir architektūros paveldo raidos skatinimo;
- rinks ir pristatys visuomenei aktualią statistinę architektūros meno informaciją;
- vykdys muziejinę veiklą – kaups, saugos, tyrinės ir pristatys Lietuvos architektūros meno ir architektūros paveldo muziejines vertybes;
- rengs ir įgyvendins kultūrinės edukacijos projektus, praktinius architektūros edukacijos užsiėmimus, įgyvendins architektų kvalifikacijos kėlimo programas ir projektus;
- organizuos Lietuvos architektūros meno muziejinių vertybių prevencinį konservavimą ir restauravimą;
- vykdys architektūros meno ir architektūros paveldo tyrimus;
- rengs, leis ir platins tiriamuosius, edukacinius, informacinius ir reklaminius leidinius, publikacijas, susijusius su NAI veikla;
- kaups architektūros leidinius ir sudarys galimybę visuomenei jais naudotis;
- pristatys Lietuvos architektūrą užsienyje bendradarbiaudamas su Lietuvos ir užsienio valstybių architektūros centrais, architektūros ir kitais muziejais, valstybės archyvais, kitomis kultūros ir meno, mokslo ar mokslinių tyrimų įstaigomis ar organizacijomis.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Atkreiptinas dėmesys, kad Vyriausybė yra priėmusi nutarimą „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimo Nr. 1469 „Dėl Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“, kuriame numatyta, kad Kultūros ministerija koordinuoja Lietuvos architektūros meno raidos skatinimo priemonių įgyvendinimą ir Lietuvos architektūros meno pristatymą Lietuvoje ir užsienyje.

Įvertinus privalomas NAI veiklos apimtis, jos funkcijas, susijusias su valstybės politikos įgyvendinimu ir jų nuolatinį pobūdį, investicinio projekto specifiką - siūloma steigti NAI, kurios teisinis statusas - biudžetinė įstaiga:

- bus tiesioginė sąsaja su Kultūros ministerijos vykdomos politikos įgyvendinimu. Biudžetinė įstaiga, pagal BĮ įstatymą steigama vykdyti funkcijas, kurios priskiriamos prie valstybės politikos nustatytose srityse formavimo, įgyvendinimo. Pagal naujai patvirtintus nuostatus Kultūros ministerija formuos politiką kultūros ir kūrybinių industrijų srityje ir koordinuos Lietuvos architektūros meno raidos skatinimo priemonių įgyvendinimą ir Lietuvos architektūros meno pristatymą Lietuvoje ir užsienyje. NAI būtent ir steigama įgyvendinti valstybės politiką kultūros ir kūrybinių industrijų srityje (taip bus nurodoma steigimo nutarime).
- pagal numatomas funkcijas, NAI vykdys tiek VŠĮ teisei formai būdingas funkcijas, tiek biudžetinei įstaigai būdingas funkcijas (ji vienareikšmiškai nėra priskiriama nei prie VŠĮ, nei prie BĮ), tačiau, jeigu NAI būtų VŠĮ, pagal Biudžeto sandaros įstatymo 5 str. ji negalėtų gauti biudžetinio finansavimo, nes tokia veikla turi būti įtvirtinta įstatyme.
- Pagal naują Biudžetinių įstaigų įstatymą biudžetinės įstaigos gali teikti ir viešąsias paslaugas.

Teisinė forma nėra negalima - Biudžetinių įstaigų įstatymo nuostatose įtvirtinta.

Pažymėtina, kad įstaigos būstinė numatoma visuomenės poreikiams perimtame pastate. Kauno centrinio pašto rekonstrukcijos projektas planuojamas finansuoti ES investicinio projekto lėšomis, taigi atitinkamai turės būti pasiekti investiciniame projekte numatyti rodikliai (planuojami 40 000 lankytojų per metus) taip pat tik daugiausiai 20 % pastato ploto galės būti skirta komercinei nuomai, atitinkamai esmingai apribojant galimybes įstaigai naudotis šiuo papildomu pajamų šaltiniu užtikrinant finansinį stabilumą ir sudarant galimybę planuoti veiklas ilgesniais periodais.

Planuojama kad NAI turės iki 20 pareigybių. Lėšos, reikalingos įstaigos veiklai, bus planuojamos Kultūros ministerijos biudžete ir dėl jų kiekio kiekvienais metais sprendžiama formuojant Kultūros ministerijos biudžetą. Atkreiptinas dėmesys, kad įstaiga bus kuriama palaipsniui, tad įstaigos veiklos pradžioje lėšų reikės mažiau – NAI negalės pilna apimti pradėti veiklą kol nebus užbaigtas Kauno centrinio pašto investicinis projektas, jis planuojamas baigti 2027 m.

2024 m. – 2025 m. Kultūros ministerijos biudžete jau numatyti 111 000 EUR įstaigos veiklos pradžiai (80 tūkst. – darbo užmokesčiui, 1 tūkst. – Socialinio draudimo įmokos (Sodra 1,45 %), 30 tūkst. – veiklos išlaidoms (be komunalinių paslaugų). 2024 m. Kultūros ministerija planuoja didinti šias lėšas atsižvelgiant į darbuotojų priėmimo grafiką ir vykdomas veiklas.

Įstaigai pradėjus veikti rekonstruotose Kauno centrinio pašto patalpose, planuojama, kad ji iš patalpų nuomos ir paslaugų (bilietų į renginius ir parodas pardavimų) gaus apie 300 000 EUR pajamų per metus, kurie galės būti nukreipti įstaigos veiklai, pastato išlaikymui ir darbuotojų atlyginimams, todėl atitinkamai mažės įstaigos išlaikymo išlaidos, kurios, pilnai įsisteigus, planuojama sieks 650 000 EUR, 350 000 EUR skiriant atlyginimams, 100 000 pastato išlaikymui ir 200 000 EUR įstaigos veiklai.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad įstaiga galės dalyvauti Lietuvos kultūros tarybos, Kauno savivaldybės, kitų Lietuvos ir užsienio fondų konkursuose dėl projektų finansavimo ir iš dalies savo veiklą finansuoti ir šiomis lėšomis (planuojama, kad įstaiga turėtų pritraukti ne mažiau 100 000 EUR lėšų per metus). Šiai įstaigai taip pat bus keliamos rėmėjų pritraukimo užduotys.

Priėmus nutarimą Kultūros ministerija skelbs įstaigos vadovo konkursą. NAI konkretūs metiniai veiklos uždaviniai ir įstaigai keliami rodikliai bus nustatyti metiniuose veiklos planuose, kurie bus derinami su įstaigos vadovu. Planuojama, kad įstaiga pradės veiklą 2024 m. II ketvirtį.

PASTABOS, PASIŪLYMAI

Nutarimo projektas be pastabų suderintas su Aplinkos ministerija, VĮ Turto banku ir Finansų ministerija. Kultūros infrastruktūros centras per nustatytą laikotarpį pastabų ir pasiūlymų nepateikė. Teisingumo ministerija informavo, kad Nutarimo projektą laiko nenorminio pobūdžio teisės aktu, todėl išvados neteikė. Projektas papildomai darbo tvarka suderintas su Vidaus reikalų ministerija, atsižvelgta į Vyriausybės kanceliarijos Teisės ir Socialinės politikos grupių pateiktas pastabas.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

Igyvendinant 2023 m. lapkričio 21 d. Tarpinstitucinio pasitarimo metu pateiktas pastabas Kultūros ministerija surengė papildomą pasitarimą su Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Vidaus reikalų ministerijos specialistais aptarti NAI juridinę formą ir pagal pateiktas pastabas patikslino Nutarimo projektą.

TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS

Pasirenkama

- ☐ Esminės
☐ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio
☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos
☒ Pastabų nėra (Teisės grupės Išvada NV-3112)

PAŽYMĄ PARENGĖ

Nomeda Poderienė

Socialinės politikos grupė, patarėja